

Ticaret Meslek Lisesi öğrencilerinin işletmelerdeki beceri eğitimi uygulaması aracılığıyla iş bulma olanaklarının incelenmesi: Erzurum ilinde bir araştırma¹

A study on job finding opportunities of vocational school students by training in business skills: Case of Erzurum

Yunus Yılmaz²

Received Date: 21 /10 / 2015

Accepted Date: 11 / 02 / 2016

Öz

İş piyasasında muhasebe bilimi ve muhasebecilik mesleği, sahip olduğu önemi ve taşıdığı değeri uzun yıllar olduğu gibi günümüzde de korumaya devam etmektedir. Muhasebenin bu değeri korumasında hiç şüphesiz muhasebecinin (Uzman kişinin) önemli bir rolü bulunmaktadır. Muhasebe meslek mensubunun üstlendiği rolün yerine getirilmesinde, ona bilgi ve becerisiyle destek sağlayan “ara eleman” diye adlandırılan kişilerin payı büyüktür. İşte bu ara elemanların yetiştirilmesi Ticaret Meslek Liselerinin görev alanları içine girmektedir. Bu liselerde muhasebe eğitimi alan öğrenciler, Muhasebe meslek mensuplarına ara eleman görevini sağlayabilecekleri gibi kanunda belirtilen şartları yerine getirmeleri halinde bizzat muhasebeci olabilmektedirler. Bu çalışmada, Ticaret Meslek Lisesi öğrencilerinin işletmelerdeki Beceri Eğitimi uygulaması aracılığıyla iş bulma olanakları incelenmeye çalışılmış ve Ticaret Meslek Liseleri hakkında genel bilgiler verilmiştir. Bu liselerdeki muhasebe eğitiminin aşamaları ve okutulan dersler analiz edilmiştir. Erzurum il genelinde muhasebe eğitimi alan ve son sınıfta Beceri Eğitimi uygulaması yapan öğrenciler üzerinde bir anket çalışması yürütülmüştür. Araştırma, 2010-2011 eğitim öğretim yılı birinci döneminde ve yüz yüze anket yöntemiyle toplam 235 öğrenciye yönelik uygulanmıştır. Anketten elde edilen veriler frekans analizine tabi tutulmuş, veriler yüzde yöntemiyle değerlendirilmiş ve elde edilen verilere göre yorumlamalar yapılmıştır.

Anahtar sözcükler: İşletmelerde Beceri Eğitimi, Ticaret Meslek Lisesi, İş İmkânı

Abstract

Accountancy scholarship and accountancy profession are going on preserving their importance and their value in present day as in long years. Undoubtedly, accountant (expert) has an important role in preserving that value. The group called “transition staff” supporting it with its knowledge and talent has a good proportion in carrying out the role of accountancy profession members. And educating that transition staff is one of the missions of Trade and Profession High Schools. The students educated in these high schools can serve not only as transition staff but also as accountant in person in case they have the conditions given in law. In this paper, job finding opportunities of vocational school students will be studied by training in business skills and there are general informations about vocational schools. Stages of accounting lectures and other lessons were analyzed in these schools. A survey study was conducted on students of general accounting and those who trained in business skills in province of Erzurum. The study was conducted face to face with 235 students in fall semester of 2010-2011. The datas gained from survey were analyzed by frequency analysis and evaluated percentage method. At the end there is a comment about datas.

Keywords: Training in business skills, Vocational School, Job opportunity

¹ Bu çalışma Yunus YILMAZ'ın Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapmış olduğu Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir.

² Lecturer, Dicle University, DİYARBAKIR/TURKEY, yunus.yilmaz@dicle.edu.tr

Yılmaz, Y. (2016). Ticaret Meslek Lisesi öğrencilerinin işletmelerdeki beceri eğitimi uygulaması aracılığıyla iş bulma olanaklarının incelenmesi: Erzurum ilinde bir araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (2), 554-566.

1. Giriş

Ülkemizde faaliyet gösteren tüm iş kollarının ortak ihtiyacı olan ve yasal zorunluluk taşıyan Muhasebe ve Finansman alanında gerçekleştirilecek sistemli bir eğitimin ülkemiz için büyük önemi vardır. Hem kamu kurum ve kuruluşlarının muhasebe departmanlarının hem de özel kuruluşların muhasebe departmanlarının ve hatta çalışma alanları muhasebe ve finansman olan özel iş kollarının personel ihtiyaçlarının karşılanmasında Ticaret Meslek Liseleri önemli bir yere sahiptir.

Ticaret Meslek Liselerinin en temel görevi; öğrencilerine, sektörlerin ihtiyacı doğrultusunda yeteneklerine uygun alanlar bulmak, işlerine uygun stajı sağlamak, onları gelecekteki işleri konusunda sadece dersteki teorik bilgilerle eğitmekle kalmayıp gerçekçi bir şekilde hayatın şartlarına hazırlamaktır.

Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü bünyesinde çeşitli alan ve dallarda ticaret ve turizm eğitim-öğretim hizmeti veren sekiz tür okul bulunmaktadır. Bunlar;

1. Ticaret Meslek Liseleri
2. Çok Programlı Liseler
3. Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri
4. Turizm Eğitim Merkezleri
5. Anadolu Ticaret Meslek Liseleri
6. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri
7. Anadolu İletişim Meslek Liseleri
8. Adalet Meslek Liseleri

1.1. Ticaret Meslek Liseleri

Ticaret Meslek Liseleri; Muhasebe ve Finansman, Pazarlama ve Perakende, Büro Yönetimi ve Sekreterlik, Bilişim Teknolojileri, Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri ve Ulaştırma Alanlarında kamu ve özel sektörde görev alacak veya kendi başına iş yapabilecek nitelikli insan gücünün yetiştirildiği ilköğretim üzerine dört yıl eğitim-öğretim veren okullardır.

Bu okullarda 9. sınıf tüm genel, meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarında olduğu gibi ortaktır. 9. sınıfın sonunda öğrenci ilgi duyduğu alanı belirler ve 10. sınıfta bu alanda eğitim-öğretime başlar. Alanda yer alan tüm dallara yönelik dersler ağırlıklı olarak 10. ve 11. sınıfta verilmektedir. 12. sınıfta diplomaya götüren meslekî yeterlikleri içeren dersler yer almaktadır.

Ticaret Meslek Liselerinde öğrenciler, 3308 Sayılı Meslekî Eğitim Kanunu ile Meslekî ve Teknik Eğitim Yönetmeliği hükümlerine göre uygulamalı eğitimlerini gerçek iş ve hizmet ortamlarında yapmaktadırlar. Bu eğitim; haftada iki gün okulda teorik eğitim, üç gün işletmelerde uygulamalı eğitim olarak gerçekleştirilmektedir. Programın özelliğine göre genellikle son sınıfta işletmelerde uygulamaya giden öğrenciler, öğrenim görürlerken iş hayatı ile de tanışmaktadırlar.

Ticaret Meslek Liselerinde yeterliliğe dayalı Modüler Çerçeve Öğretim Programları kapsamında 6 Alan programı ve bunlara bağlı 20 Dal programı uygulanmaktadır.

Yılmaz, Y. (2016). A study on job finding opportunities of vocational school students by training in business skills: Case of Erzurum. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (2), 554-566.

Tablo 1. Ticaret Meslek Liselerinde uygulanan alan/dal programları

ALAN PROGRAMLARI	DAL PROGRAMLARI
MUHASEBE ve FİNANSMAN ALANI	Bilgisayarlı Muhasebe Elemanlığı Dış Ticaret Ofis Elemanlığı Finans ve Borsa Hizmetleri Elemanlığı
PAZARLAMA ve PERAKENDE ALANI	Satış Elemanlığı Sigortacılık Emlak Komisyonculuğu
BÜRO YÖNETİMİ ve SEKRETERLİK ALANI	Yönetici Sekreterliği Ticaret Sekreterliği Hukuk Sekreterliği Tıp Sekreterliği
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI	Ağ İşletmenliği Web Programcılığı Veri Tabanı Programcılığı Bilgisayar Teknik Servisi
HALKLA İLİŞKİLER ve ORGANİZASYON HİZMETLERİ ALANI	Halkla İlişkiler Müşteri Temsilciliği Kamuoyu Araştırmacılığı Organizasyon Sorumlusu Fuar Organizasyonu
ULAŞTIRMA ALANI	Lojistik

Kaynak: <http://ttogm.meb.gov.tr>. E.T: 15.07.2010

2. Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP)

Dünya'daki değişmeler; bir yandan ekonomik büyüme ve refah ortamı oluştururken, diğer yandan da teknolojik gelişmeler yeni çalışma ortamlarına ve biçimlerine, bireylerin ve toplumların eğitim yoluyla hazırlanması gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Teknolojik gelişmeler yeni meslek alanları ortaya çıkarmıştır. Yeni meslekleri yapabilecek eğitimli insan kaynağı ihtiyacını meydana getirmiştir. Ülkelerin işsizlik sorununda ve iş gücü talebinde en büyük çözümün Mesleki ve Teknik Eğitimden geleceği düşüncesiyle, uluslararası arenada mesleki eğitime yönelik çözüm önerileri geliştirilmekte, ortak projeler üretilmektedir (<http://www.megep.org/megep/megep-nerdir>).

Türkiye'nin bu alandaki çabalarını desteklemek amacıyla 1999 AB Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin MEDA fonlarından yararlandırılması kararlaştırılmıştır. Bunun sonucunda Türkiye, ekonomisinin iş gücü ihtiyacıyla, mesleki ve teknik okullarının çıktıkları arasındaki boşluğu kapatmak amacıyla bazı proje fikirleri geliştirmiştir. Bu yöndeki ilk adım olarak, 4 Temmuz 2000 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Birliği (AB) arasında Türkiye'deki Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin (MEGEP) anlaşması imzalanmıştır.

Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP), işgücünün niteliğini yükseltmek ve ekonominin tüm sektörlerinde istihdam imkânlarını artırabilmek için mesleki eğitim sistemini geliştirmeye çalışan bir projedir.

Yılmaz, Y. (2016). Ticaret Meslek Lisesi öğrencilerinin işletmelerdeki beceri eğitimi uygulaması aracılığıyla iş bulma olanaklarının incelenmesi: Erzurum ilinde bir araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (2), 554-566.

Projenin Teknik Yardım Ekibi 30 Eylül 2002 tarihinde çalışmalarına başlamıştır. MEGEP'in süresi beş yıldır; ilk altı ayı başlangıç dönemi, geri kalan 4,5 yıllık süre ise uygulama dönemi olarak ayrılmıştır. Projenin toplam bütçesi 58,2 milyon Eurodur; bunun 51 milyon Euro'luk kısmı AB tarafından sağlanan hibe, geri kalan 7,2 milyon Euro'luk kısmı ise Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin yerel katkısıdır (<http://www.megep.meb.gov.tr/megep/genel/megep.htm>).

İlk kez 2004-2005 eğitim öğretim yılında 30 ilde 145 pilot kurumda uygulanan MEGEP, bugün Türkiye genelindeki tüm okullarda uygulanıyor. Meslek liseliler MEGEP sayesinde birinci sınıfta hemen meslek dersleri almak yerine düz liselerde verilen dersleri alıyor ve Tanıtım ve Yönlendirme dersi ile de otomotivden tekstile birçok sektörden meslekleri tanıyor. Meslekleri tanıdıktan sonra kendilerine uygun alanları seçecek öğrenciler, meslek lisesinde okumak istemezlerse düz liseye geçebiliyor. Ya da seçtiği alanın kendine uygun olmadığını farkına varan öğrenci başka bir alanda eğitimine devam edebiliyor. Öğrenciler sektörden gelen işadamları ile de bilgi alış-verişinde bulunuyor (http://megepistanbul.meb.gov.tr/Download/ZIP/Bas_nda_M%5B1%5D.E.Bilgi_Merkezi.doc).

MEGEP'in amacı; Meslekî ve Teknik eğitim sistemimizi; AB ve gelişmiş ülkelerdeki standartlara yükseltmek, aynı zamanda 12 yıllık temel eğitime geçiş için alt yapı oluşturarak sosyo-ekonomik gereksinimler ve hayat boyu öğrenme ilkeleri doğrultusunda güçlendirmektir (<http://www.megep.org/megep/megep-nedir>).

2.1. İşletmelerde beceri eğitimi

İşletmelerde beceri eğitimi 19.06.1986 tarihinde yürürlüğe giren 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa dayanmaktadır. Bu kanunun 18'inci maddesine göre; Yirmi ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az, yüzde onundan fazla olmamak üzere mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitimi yaptırırlar.

3. Araştırmanın amacı, kapsamı ve yöntemi

3.1. Araştırmanın amacı

Bu araştırma ile Ticaret Meslek Liselerinde muhasebe eğitimi alan ve son sınıfta işletmede beceri eğitimi uygulamasına katılan öğrencilerin, bu uygulamada edindikleri bilgi, beceri ve kazandıkları deneyimlerin, söz konusu öğrencilerin iş bulma olanaklarını artırıp artırmadığını belirlemeye çalışılmıştır.

3.2. Araştırmanın kapsamı

Bu araştırma Ticaret Meslek Liselerinde muhasebe eğitimi gören ve lise son sınıfta beceri eğitimi uygulaması için işletmelerde staj yapan öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, Erzurum ili genelinde 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Ticaret Meslek Liselerinde muhasebe eğitimi alan ve işletmelerde beceri eğitimi yapan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2010-2011 eğitim-öğretim yılında beceri eğitimi gören Yıldızkent Nafizbey Ticaret Meslek Lisesi, Erzurum Anadolu Ticaret ve Ticaret Meslek Lisesi, Oltu Ticaret Meslek Lisesi ve Pasinler Ticaret Meslek Lisesi'nde okuyan toplam 235 öğrenci oluşturmaktadır.

Yılmaz, Y. (2016). A study on job finding opportunities of vocational school students by training in business skills: Case of Erzurum. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (2), 554-566.

3.3. Araştırmanın yöntemi

Araştırma anket yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Anketin uygulanması esnasında, sorularda anlatılmak istenen öğrencilere açıklanmıştır. Anketteki metinlerde lise öğrencilerinin anlayabileceği seviye göz önünde bulundurulmuştur.

Anketten elde edilen veriler frekans analizine tabi tutulmuştur. Anket yüzde yöntemiyle değerlendirilmiş ve elde edilen verilere göre yorumlamalar yapılmıştır.

Deneklere uygulanan anketler birer birer SPSS programına aktarılmıştır. Buradan elde edilen veriler tablo ve şekiller yardımıyla anlaşılır bir hale getirilmiştir.

3.4. Araştırmanın bulguları ve yorumları

Bulgular değerlendirildiğinde, ankete katılan 235 öğrencinin 113'ü Kamu sektöründe, 103'ü özel sektörde ve 19'u de karma (bir kısmı devlete ait işletmeler) sektörde beceri eğitimlerini yapmaktadırlar.

Tablo 2. İşletmede beceri eğitiminin sektörlere göre dağılımı

Staj yaptığımız işyeri hangi sektörde faaliyet gösteriyor?	Frekans	Yüzde (%)
Kamu Sektörü	113	48
Özel Sektör	103	44
Karma	19	8
Toplam	235	100

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 18'inci maddesine göre; Yirmi ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az, yüzde onundan fazla olmamak üzere mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitimi yaptırırlar. Ancak elde edilen anket bulgularına göre, 3308 sayılı kanunun bu maddesini daha çok kamu sektöründeki kurumlar uygularken özel sektördeki kurumlar bu kanun hükmünü yeteri kadar uygulamamaktadır. Bunun sebebini ise öğrencilere en az asgari ücretin üçte biri oranında ücret verilmesi zorunluluğu oluşturmaktadır.

Tablo 3. Öğrencilerin alanları dışında işlerde çalıştırılmaları ile ilgili bulgular

Staj yaptığımız kurumun yetkilileri sizi alanınız dışında başka işlerde çalıştırıyor mu?	Frekans	Yüzde (%)
Tamamen	34	14
Çoğunlukla	27	11
Orta	49	21
Çok az	52	23
Hiç	73	31
Toplam	235	100

Staj yaptığımız kurumun yetkilileri sizi alanınız dışında başka işlerde çalıştırıyor mu? Sorusuna verilen cevaplar değerlendirildiğinde, 235 cevaplayıcının 34'ü tamamen çalıştırıyor, 27'si çoğunlukla çalıştırıyor, 49'u orta, 52'si çok az çalıştırıyor ve 73'ü de hiç bir zaman çalıştırmıyor yanıtını vermişlerdir.

Anketten çıkan verilere göre; beceri eğitimi yapan öğrencilerin, eğitim aldıkları ve stajını yaptıkları alanları dışında, başka işlerde çalıştırıldığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin başka işlerde çalıştırılması, okulda edindikleri teorik bilgileri pratiğe dönüştürmelerinde bazı aksaklıkların ortaya

Yılmaz, Y. (2016). Ticaret Meslek Lisesi öğrencilerinin işletmelerdeki beceri eğitimi uygulaması aracılığıyla iş bulma olanaklarının incelenmesi: Erzurum ilinde bir araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (2), 554-566.

çıkmasına yol açmaktadır. Pratik uygulamalar yaparak deneyim kazanmaları gereken konulara yoğunlaşamamaları, muhasebe alanını boşuna mı okuduk gibi psikolojik bir sorunu ortaya çıkarmaktadır. Böyle bir sorun öğrencilerin mesleğe olan ilgi ve isteklerini köreltecek, kendilerini beceri eğitiminde yapmaları gereken pratik uygulamaları merak etme ve öğrenme duygularından uzaklaştırmaktadır.

Ayrıca öğrencilerin kendi alanları dışında çalıştırılması daha çok getir-götür işlerini yaptırmak suretiyle ortaya çıkmaktadır. Böyle bir durum öğrencileri diğer personelden ayırmakta ve onların seviyesinde olmadıkları hissini vermektedir. Bu da öğrencilerin işletmeye adaptasyonunu uzatmakta ve bir an önce beceri eğitiminin bitmesini istemelerine sebep olmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin iş hayatını tanıması, iş piyasasında kendisine yer edinmesi, iş disiplini ve iş ahlakını öğrenmesi, kendi alanları ile ilgili pratik deneyimleri kazanması gibi beceri eğitiminin amaçları istenildiği gibi gerçekleşmemektedir. Bu durumu önlemek için, koordinatör öğretmenlerin, beceri eğitimi yaptıracak işletmelere öğrencilerin çalıştırılması gereken iş ve işlemler hakkında geniş bir rehberlik yapması gerekmektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin ücret oranını yeterli bulup-bulmamaları ile ilgili bulgular

3308 sayılı kanuna göre işletmede beceri eğitimi yapan öğrencilere asgari ücretin üçte birinden az olmamak şartıyla ücret ödenir. Sizce belirlenen bu tutar yeterli midir?	Frekans	Yüzde (%)
Tamamen	13	6
Çoğunlukla	12	5
Orta	46	20
Çok az	59	25
Hiç	105	44
Toplam	235	100

3308 sayılı kanuna göre işletmede beceri eğitimi yapan öğrencilere asgari ücretin üçte birinden az olmamak şartıyla ücret ödenir. Sizce belirlenen bu oran yeterli midir? Bu soruya ankete katılan 235 öğrencinin 105'i hiç yeterli değil, 59'u çok az yeterli, 46'sı orta derecede yeterli, 12'si çoğunlukla yeterli ve 13'ü de tamamen yeterli cevabını vermişlerdir.

Bu bulgulara göre; öğrencilerin yaklaşık % 69'u (%44 + %25) kanunda belirlenen asgari ücretin üçte biri oranını tatmin edici bir ücret olarak görmemektedir. Haftanın iki günü okulda eğitime devam eden, diğer üç günü işletmelerde beceri eğitimlerini yapan öğrencilerin, belirlenen ücret oranını tatmin edici bulmamalarının başlıca sebeplerini şöyle sıralayabiliriz.

-Öğrencilerin beceri eğitimindeki ücret beklentilerinin yüksek olması.

-Özellikle şehir merkezinde, işletmeye gitmek için ulaşım gideri ve yemek giderini öğrencilerin kendilerinin karşıyor olması.

-Bazı öğrencilerin üniversite sınavlarını geçmek için özel dershaneye kaydolması ve bu eğitimin maliyetini de işletmeden aldığı ücretle karşılamayı planlaması.

-Dar gelirli ailelerin öğrencileri, aldıkları ücretle aile geçimine katkıda bulunmaları.

Anket cevaplayıcılarının bu soruya verdikleri cevaplara göre, öğrencilere verilmesi gereken ücret miktarı iyileştirmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu iyileştirmenin yanında ulaşım ve yemek gideri de işletmeler tarafından sağlanmalıdır.

Tablo 5. Beceri eğitimindeki öğrencilere ödenen ücretler

Staj yaptığınız kurum çalışmanız karşılığında ne kadar ücret ödüyor?	Frekans	Yüzde (%)
Hiç ödenmiyor	44	19
Brüt asgarî ücretin %30'undan az	47	20
Brüt asgarî ücretin %30'u	82	35
Brüt asgarî ücretin %30'undan fazla	62	26
Toplam	235	100

Yukarıdaki tablo değerlendirildiğinde, beceri eğitimi süresince işletmeler öğrencilere ne kadar ücret ödüyor? Sorusuna; 44 kişi hiç ödemiyor yanıtını verirken, 47 kişi brüt asgari ücretin % 30'undan az ücret ödüyor, 82 kişi brüt asgari ücretin % 30'unu ödüyor, 62 kişi ise brüt asgari ücretin % 30'undan fazlasını ödüyor yanıtını vermiştir.

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre, beceri eğitimi yapan öğrencilere brüt asgari ücretin % 30'undan az olmamak üzere ücret ödenmelidir. Brüt asgari ücret, 2011 yılının ilk altı ayı için; 16 yaşından küçüklere 679,5 TL ve 16 yaşından büyüklere 796,5 TL olarak belirlenmiştir. Anketteki bu soruya verilen cevaplara göre öğrencilerin % 19'luk ciddi bir kısmı hiç ücret almadığını belirtmişlerdir. Yine cevaplayıcıların % 20'sinin kanunda belirtilen ücret oranının altında ücret aldığı anlaşılmaktadır.

Ücret, bir kişinin çalışmasının yani emeğinin karşılığıdır. İnsan emeğinin karşılığını alamazsa yaptığı işteki verimliliği son derece düşük olacaktır. Ayrıca kanunda belirtilen ücreti ödemeyen işletme yetkilileri, kanun hükmünü uygulamadıkları için suç işlemektedirler. Özellikle ücret alamayan öğrenciler için koordinatör öğretmenlerin, staj yaptıran işletmelerle bu konuyu ayrıntılı bir şekilde ele alıp ücret almalarını sağlamaları gerekmektedir. Aksi takdirde öğrencinin beceri eğitimi yapacağı işletmeyi değiştirmesi sağlanmalıdır.

Verilen cevaplar değerlendirildiğinde, işletmelerin beceri eğitimi yaptırmalarının nedeni olarak; anket cevaplayıcılarının 35'i stajyer maliyetinin düşük olmasını, 74'ü stajyerlere iş öğretmek, 57'si işletmenin kendisine eleman yetiştirmeyi amaçlamasını, 43'ü beceri eğitimi yaptırmının kanuni bir zorunluluk olmasını ve 26 kişi de diğer seçeneğini belirtmişlerdir.

Tablo 6. Öğrencilerin, beceri eğitimi yaptıran işletmelerin stajyer kabul etme nedenleri hakkındaki düşünceleri

Beceri eğitimi uygulamasını yaptığınız işletme, sizce neden stajyer kabul ediyor?	Frekans	Yüzde (%)
Stajyer maliyeti düşük olduğu için	35	19
Bize iş öğretmek için.	74	32
Kendisine eleman yetiştirmek için	57	24
Stajyer çalıştırmak kanuni zorunluluk olduğu için.	43	17
Diğer	26	8
Toplam	235	100

Beceri eğitimi, öğrencilere okulda aldıkları teorik eğitimlerini pratik hayatta uygulama fırsatı sağlamak, yeni mesleki beceriler kazandırmak, gerçek hayattaki şartları bizzat görmek ve öğrencinin kendisini bu şartlara hazırlaması amacıyla uygulamaya konulmuştur. Beceri eğitiminin öğrencilere sağlayacağı faydaların yanında iş hayatındaki işletmelere de bazı faydaları mevcuttur. Beceri eğitimi sayesinde işletmeler, bünyelerine katacakları elemanları bizzat kendileri yetiştirebilir, beceri eğitimi süresince öğrenciyi deneme ve sınama fırsatları olabilir. Ayrıca beceri eğitimi yapan öğrencilerin sigortaları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanması nedeniyle işletmeler

Yılmaz, Y. (2016). Ticaret Meslek Lisesi öğrencilerinin işletmelerdeki beceri eğitimi uygulaması aracılığıyla iş bulma olanaklarının incelenmesi: Erzurum ilinde bir araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (2), 554-566.

sadece asgari ücretin üçte birini ödeyecekleri için stajyerlerin işletmelere fazla bir maliyeti olmamaktadır.

Verilen cevapların % 32'si, bize iş öğretmek için işletmeler stajyer kabul etmektedirler şeklinde olmuştur. Beceri eğitiminin asıl amacını oluşturan bu seçeneğin % 32 olması, beceri eğitiminden beklenen asıl amacın üçte bir oranında gerçekleştiğini göstermektedir. Öğrencilerin mesleki bilgi ve beceriler edinmelerinde, işletmelerin stajyerlere bakış açısı oldukça önemlidir. Eğer işletmeler öğrencilere iş öğretmeyi amaçlamaksızın, getir-götür işlerini yaptırmak için bu eğitimi yaptırırlarsa istenilen amaca ulaşılması mümkün değildir. İşletmelerin kendisine eleman yetiştirmek için stajyer kabul etmesi seçeneği ise % 24 oranında belirtilmiştir. Bu oranın düşük olması, halen birçok işletmenin bünyesine personel katarken, çekirdekten yetiştirmek yerine dışardan eleman almayı tercih ettiğini göstermektedir. Cevaplayıcıların % 17'lik ciddi bir kısmı kanuni zorunluluktan dolayı işletmelerin beceri eğitimi yaptırdıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 7. Beceri eğitiminin öğrencilere yeni bilgi ve beceriler kazandırması konusundaki bulgular

Beceri eğitimi size yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor mu?	Frekans	Yüzde (%)
Tamamen	110	47
Çoğunlukla	63	27
Orta	39	16
Çok az	13	6
Hiç	10	4
Toplam	235	100

Staj eğitimi size yeni bilgi ve beceriler kazandırıyor mu? Sorusuna verilen yanıtlara göre, 110 kişi tamamen kazandırıyor, 63 kişi çoğunlukla kazandırıyor, 39 kişi orta derecede kazandırıyor, 13 kişi çok az kazandırıyor ve 10 kişi de hiç kazandırmıyor seçeneğini seçmişlerdir.

Cevaplayıcıların yanıtları değerlendirildiğinde, öğrencilerin % 47'si tamamen, % 27'si de çoğunlukla yeni bilgi ve beceriler kazandığını ifade etmişlerdir. Buna göre, işletmede beceri eğitimi, öğrencilerin büyük bir kısmına yeni bilgi ve beceriler kazandırmaktadır. Okulda verilen Muhasabe Alanı eğitiminin pratik hayatta uygulanması ile eğitim tamamlanmış ve öğrenciler bilgi ve becerilerini geliştirmiş olurlar. Bu bilgi ve beceriler daha çok öğrencilerin mesleki alanları ile ilgili olmanın yanında, insanlar arası iletişim, iş disiplini, iş ahlâkı ve sosyalleşme konularında da etkisini göstermektedir. Zaten öğrencileri okul dışında, gerçek iş ortamında eğitime tabi tutmanın gereği sadece mesleki beceriler kazanmak değil, iş hayatındaki diğer değerlere de sahip olmasını sağlamaktır. Bu bağlamda işletmelerde beceri eğitimi uygulaması öğrencilerimize, mesleki bilgilerini gerçek iş ortamında uygulayabilme ve insanî değerleri öğrenme kapsamında oldukça büyük katkılar sağlamaktadır.

Tablo 8. Beceri eğitimindeki uygulamaların tekrarlanan benzer işlerden oluşma durumları

Beceri eğitiminde yaptığınız uygulamalar sürekli tekrarlanan benzer işlerden mi oluşmaktadır?	Frekans	Yüzde (%)
Tamamen	73	31
Çoğunlukla	100	43
Orta	44	19
Çok az	12	4
Hiç	8	3
Toplam	235	100

Beceri eğitiminde yaptığımız uygulamalar sürekli tekrarlanan benzer işlerden mi oluşmaktadır? Sorusuna verilen cevaplar yukarıdaki tabloda gösterilmektedir. Buna göre, anket katılımcılarının 73'ü beceri eğitiminde yaptıkları işlerin tamamen sürekli tekrarlanan işlerden oluştuğunu, 100'ü çoğunlukla tekrarlanan işlerden oluştuğunu, 44'ünün orta derecede tekrarlanan işlerden oluştuğunu, 12'si çok az tekrarlanan işlerden oluştuğunu ve 8'i de hiç tekrarlanan işlerden oluşmadığını belirtmişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre, beceri eğitiminde öğrencilerin yaptıkları işlerin sürekli tekrarlanan işlerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Ticaret Meslek Lisesinde muhasebe eğitimi alan bir öğrencinin, beceri eğitiminde sürekli benzer işleri yapması lisede aldığı eğitimin boşuna olduğunu düşünmesine sebep olmaktadır. Bunun yanında öğrendiği teorik bilgileri pratiğe dökmemesine, meslek hayatına atılmak için becerilerini geliştirememesine neden olmaktadır. Sürekli aynı işleri yapmak bıkkınlık hissini ortaya çıkmasına yol açmanın yanında, yeni beceriler edinmemek ve kazanımlar sağlayamamayı da beraberinde getirmektedir. Bu durumun giderilmesi için, beceri eğitimi başlamadan, koordinatör öğretmen işletme yetkilileri ve eğitici personele öğrencinin yapması gereken iş ve işlemler hakkında sunum yapmalı, denetimleri sırasında da öğrencinin yaptığı işleri özellikle kontrol etmelidir.

Tablo 9. Öğrencilerin beceri eğitimi bitiminde aynı yerde çalışmak isteme durumu

Beceri eğitimi bittikten sonra aynı yerde çalışmaya devam etmek istiyor musunuz?	Frekans	Yüzde (%)
Evet	118	50
Kararsızım	75	32
Hayır	42	18
Toplam	235	100

Sonuç değerlendirildiğinde, ankete katılan 235 öğrencinin 118'i beceri eğitimi bittikten sonra aynı işyerinde çalışmak istediğini belirtmiş, 75 kişi kararsız olarak kendini ifade etmiş ve 42 kişi de kesin olarak aynı işyerinde çalışmak istemediğini belirtmişlerdir.

Beceri eğitiminden memnun olan öğrenciler aynı yerde çalışmayı kabul edeceklerdir. Tablodaki verilere göre, katılımcıların % 50'si beceri eğitimi yaptığı yerde çalışmayı kabul etmektedirler. Bu öğrencilerin işyerlerinden memnun olmaları ekonomik getirisinin yüksek olması, kişisel ilişkilerin iyi olması, kariyer hedeflerine uygun olması veya daha başka sebeplerden kaynaklanıyor olabilir. Sebebi ne olursa olsun aynı yerde çalışmayı istemeleri öğrencilerin iş hayatına girmeleri için beceri eğitimi uygulaması ile ilk adımı attıklarının işareti olarak yorumlanabilir.

Ankete katılanların yukarıdaki soruya verdikleri cevaplara göre, kararsız olanların ve aynı yerde çalışmak istemeyenlerin oranı hemen hemen tüm katılımcıların yarısını oluşturmaktadır. Bu oran öğrencilerin beceri eğitimini yaptığı işletmeden memnun olmadıklarını gösterir. Memnun olmama durumu ise, verimsizlik ve kendini öğrenmeye kapama sonucunu doğurmaktadır. Koordinatör öğretmen, bu memnuniyetsizliğin işletmeden mi, yoksa öğrencinin kendisinden mi kaynaklanıyor olduğunu araştırıp giderilmesini sağlamalıdır. İşletmeden kaynaklanıyorsa, hangi şartlardan ve bu şartların değiştirilebilir şartlar olup olmadığı üzerinde durulmalıdır. Öğrenciden kaynaklanıyorsa bireysel rehberlik yoluyla sorunun giderilmesine çalışılmalıdır.

Yılmaz, Y. (2016). Ticaret Meslek Lisesi öğrencilerinin işletmelerdeki beceri eğitimi uygulaması aracılığıyla iş bulma olanaklarının incelenmesi: Erzurum ilinde bir araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (2), 554-566.

Tablo 10. Öğrencilerin beceri eğitimi yaptıkları işletmelerden çalışmaları konusunda teklif alma durumları

Staj yaptığınız kurumdan, beceri eğitimi bittikten sonra aynı yerde çalışmanız yönünde bir teklif aldınız mı?	Frekans	Yüzde (%)
Evet	72	31
Hayır	163	69
Toplam	235	100

Staj yaptığınız kurumdan, stajyerlik eğitimi bittikten sonra aynı yerde çalışmanız yönünde bir teklif aldınız mı? Sorusuna verilen cevaplara göre, cevaplayıcıların 72'si evet aynı yerde çalışmam konusunda bir teklif aldım derken 163'ü hayır böyle bir teklif almadım ifadesini kullanmışlardır.

Veriler değerlendirildiğinde, öğrencilerin % 69'u beceri eğitimi yaptıkları işletmeden, beceri eğitimi bittikten sonra aynı işyerinde çalışmaları konusunda bir teklif almadıkları anlaşılmaktadır. Daha önceki sorulara verilen cevaplardan, öğrencilerin yarısının kamu sektöründe beceri eğitimi yaptığını görmüştük. Kamu sektörü personel alacakları zaman KPSS puanı ile alım yaptığı için doğrudan doğruya öğrencileri personel olarak alamamaktadır. Bu % 69'luk kısımdan kamu sektöründe staj yapan öğrencileri çıkarırsak yine ciddi bir öğrenci kitlesinin, işletmesinden aynı yerde çalışması yönünde teklif almadığını göreceğiz. Bu durum işletmelerin öğrencilerden memnun olmadıklarını göstereceği gibi personel ihtiyaçları olmadığını ya da diğer sebeplerden kaynaklanan bir durum olduğunu göstermektedir.

Beceri eğitimi, öğrencileri iş hayatına kanalize etmek için bir köprü görevini görmelidir. Ama görüldüğü gibi bu eğitim sonunda öğrencilerin büyük bir kısmı iş imkânına kavuşmamaktadır. Bu sorunu biraz da olsa azaltmak için öncelikle beceri eğitimi yaptıracak işletmeler arasında kamu kurumları en son tercih edilmeli, özel sektörde yer alan işletmelerden de öğrencilere iş imkânı sağlayabilecek olanlar öncelikli olarak tercih edilmelidir.

4. Sonuç

Anket sonuçları dikkate alındığında, öğrencilerin % 60'lık bölümünün Ticaret Meslek Lisesini, bu lisenin amacına uygun olmayan bir amaç doğrultusunda tercih ettiği anlaşılmaktadır. Okulun var olma amacı ile öğrencilerin bu okula geliş amaçlarının farklı olması, öğrencilerin amaç ve hedeflerine ulaşamaması ve okulun da kendisinden istenen çıktılarını verememesine yol açtığı tespit edilmiştir.

Beceri eğitimi yapan öğrencilerin yaklaşık yarısının (% 48'i), bu eğitimlerini kamu kurumlarında yaptıkları görülmektedir. Kamu kurumlarında beceri eğitimi yapıyor oldukları için de mezun olduktan sonra işe yerleşme gibi bir imkânlarının söz konusu olamadığı tespit edilmiştir. Beceri eğitimi uygulaması için kamu kurumları yerine daha çok özel kurum ve kuruluşlar tercih edilmesi önerilmekte.

Anketten elde edilen bulgulara göre, ankete katılan öğrencilerin %46'sının kendi alanları dışındaki işlerde çalıştırıldıkları anlaşılmaktadır. Bu durum öğrencilerin beceri eğitiminden kopmalarına neden olmaktadır. Koordinatör öğretmenlere, işletme yetkilileri ile her dönem başında bir araya gelerek öğrencilerin yapacakları faaliyetler ve üstlenecekleri sorumluluklar hakkında bir muvafakate varmaları önerilmektedir.

Yılmaz, Y. (2016). A study on job finding opportunities of vocational school students by training in business skills: Case of Erzurum. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (2), 554-566.

Veriler değerlendirildiğinde, öğrencilerin % 69'u beceri eğitimi yaptıkları işletmeden, beceri eğitimi bittikten sonra aynı işyerinde çalışmaları konusunda bir teklif almadıkları anlaşılmaktadır. Bu % 69'luk kısımdan kamu sektöründe staj yapan öğrencileri çıkarırsak yine ciddi bir öğrenci kitlesinin, işletmesinden aynı yerde çalışması yönünde teklif almadığını göreceğiz. Ancak teklif alan %31'lik kısım ise işsizliğin yüksek olduğu ülkemizde, staj yapan üç kişiden birinin iş teklifi aldığını göstermektedir.

Beceri eğitimi yaptıran işletmelerin % 39'unun, öğrencilere ödemeleri gereken ücreti ödemedikleri anlaşılmaktadır. Bu işletmeler ücret konusunda uyarılmalı, gerekirse öğrencilerin başka bir işletmeye geçmesinin sağlanması önerilmektedir. Anket sonuçlarına bakıldığında öğrencilerin % 77'si, beceri eğitimi yaptıkları işletmeleri iş hayatına atılmak için yeterli görmektedir. Buna göre gerçek ortamda yapılan eğitimin öğrencilere, iş hayatına girmeleri için özgüven kazandırdığı anlaşılmaktadır.

Anket sonuçlarına göre, öğrencilerin işletmelerde yaptıkları işler, sürekli tekrarlanan benzer işlerden oluşmaktadır. Benzer işleri yapan öğrenciler, eğitim müfredatındaki diğer faaliyetleri yerine getirmekte yetersiz kalmaktadırlar. Bu yüzden öğrencilerin yapacağı faaliyetler beceri eğitimi yıllık planına göre yapılmalıdır. Öğrencilerin % 81'i, beceri eğitimi sonunda başka bir işletmede çalışabilecek bilgi ve beceriye sahip olduklarını düşünmektedirler. Bu da beceri eğitiminin öğrencilerin iş hayatına atılmaları için olumlu sonuçlar sağladığını göstermektedir.

Kaynakça

- Akgül, F. (2004). *Modüler Öğretim: Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pelikan Yay.
- Akyüz, Y.(2001). *Başlangıçtan 2001'e Türk Eğitim Tarihi*. İstanbul: Alfa Yay.
- Alkan, C., Doğan, H., Sezgin, İ. (2001). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*. Ankara: Nobel Yay.
- Altın, R. (t.y.). *Mesleki Eğitim Sisteminde Yeni Eğilimler ve Modüler Sistem*. Erişim: 08 Ağustos 2010, MEB Ağ Sitesi: <http://www.megep.meb.gov.tr/megep/genel/kitap/meslekiegitimiyeni.pdf>
- Arlı, M., Nazik, M.H. (2004). *Bilimsel Araştırmaya Giriş*. Ankara: Gazi Kitabevi Yay.
- Arslan, K. (2007). *Bitirme Projesi Yazım Kılavuzu*. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi Yay.
- Ban, Ü., Kartal, C. ve Atay, M.S. (2009). *Genel Muhasebe-Tekdüzen Muhasebe Sistemi ile Uyumlu*. Ankara: Asil Yay.
- Çam, F. (1994). *Hizmetler Kesiminde Örgün Meslek Eğitimi*. Ankara: TES-AR Yay.
- Çetiner, E. (2009). *Genel Muhasebe Teori ve Uygulama*. Ankara: Gazi Kitabevi Yay.
- Karşoğlu, B. (2006). *Ticaret Meslek Liselerinin Günümüzdeki Önemi*. Erişim:25 Ağustos 2010, İzmir Ziraat Odası Ağ Sitesi: http://www.izto.org.tr/NR/rdonlyres/7475BDA1-95B7-4855-B351-9ADCE4362AFE/6662/ticaretlise_bkarsl%C4%B1oglu.pdf
- Kaya, H. (2004). *Mesleki Eğitimde İşletmelerin ve Eğitim Kurumlarının Yaşadığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, [Elektronik Sürüm]. İşveren Dergisi. 151
- Sevilengül, O. (2000). *Genel Muhasebe*. Ankara: Gazi Kitabevi Yay.
- Seyidoğlu, H. (1993). *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*. İstanbul: Güzem Yay.
- Şahin, B. (2009). "Metodoloji". Abdurrahman Tanrıoğan (Ed.). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (ss. 114-115). Ankara: Anı Yay.
- Ulusay, A. (2004). *Kalifiye İşgücünün Yetiştirilmesinde Eğitim Kurumu-İşletme İşbirliği: Türkiye Uygulaması*, [Elektronik Sürüm]. İşveren Dergisi. 151

Yılmaz, Y. (2016). Ticaret Meslek Lisesi öğrencilerinin işletmelerdeki beceri eğitimi uygulaması aracılığıyla iş bulma olanaklarının incelenmesi: Erzurum ilinde bir araştırma. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2 (2), 554-566.

- Ural, A., Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Detay Yay.
- TÜSİAD. (1999). *Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması*. İstanbul: TÜSİAD.
- Yıldız, İ.H. (2006). *Muhasebe Mesleğinin Bugünü ve Geleceği*. Erişim: 01 Temmuz 2010, Tüm gazeteler Ağ Sitesi: <http://www.tumgazeteler.com/?a=1467685>
- Meslek Öğretmenleri Ağ Sitesi. (t.y.). Erişim: 12 Ağustos 2010,
www.meleklermekani.com/okul-ve-gretmenler/94491-mesleki-egitim-ile-ilgili-kisa-bilgiler.html
- Ticaret Meslek Liseliler Ağ Sitesi. (t.y.). Erişim: 02 Ağustos 2010, www.ticaretmeslekliseliler.com/ticmes-listarihi.htm
- MEB Okul Adresleri Ağ Sitesi. (t.y.). Erişim: 22 Ağustos 2010,
<http://okulweb.meb.gov.tr/37/01/168148/tarihce.html>
- Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi Ağ Sitesi: <http://www.megep.meb.gov.tr>
- Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü Ağ Sitesi: <http://ttogm.meb.gov.tr>
- Aday Çırak, Çırak ve İşletmelerde Beceri Eğitimi Gören Öğrencilerin Sigorta İşlemleri Hakkında Yönetmelik. (1987). *T. C. Resmi Gazete*, 19356, 20 Ocak 1987
- Millî Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği. (2005). *T. C. Resmi Gazete*, 25971, 19 Ocak 2005
- Mesleki Eğitim Kanunu. (1986). *T. C. Resmi Gazete*, 19139, 19 Haziran 1986
- Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği. (2002). *T. C. Resmi Gazete*, 24804, 03 Temmuz 2002

Extended abstract in English

A systematic training will be held in the field of Accounting and Finance which is common need of all business segments operating in our country and with legal obligations has great importance for our country. Commercial High School has an important place in meeting the staffing needs of either public institutions and accounting departments or accounting departments of private organizations or even private business working on accounting and finance.

The first trade school in our country was established with the name of "Hamîdiye Ticaret Mekteb-i Alîsi" in January 16 1883. This school continues its educational activities until today through various stages with the name of Commercial High School. Today mentioned schools covers a four-year educational process. Every citizen of the Republic of Turkey who completed primary school and has reached the age of 19 with the date of registration has entitled to receive education in The Commercial High School.

The main task of the Commercial High School is finding areas suitable for capabilities in accordance with needs of sector, providing appropriate training to work, not only educate them with theoretical knowledge but to prepare the students for conditions of life in a realistic way.

The 9th grade of these schools is common as well as all general, vocational and technical education institutions. At the end of 9th class the student determines the area he is interested in and in 10th class begins to education in this area. Lessons saving common competencies for all areas in the field is given mainly in the 10th and 11th grade. In the 12th grade courses for diploma with vocational qualifications are located. The students at the end of the 10th class make selection for professional / branch by taking into account sectorial needs, school equipment, teacher status and the competencies and physical capacities they have. In the field and branch elections of the students, regional employment opportunities of occupations also are considered.

The students in The Commercial High School do their practical training in real work and servicing environment according to the Act on Vocational Education and Vocational and Technical Education Regulation. This training must be carried out two days a week theoretical education in schools, three days in the enterprises. According to the feature of program usually in the last year the students outgoing implementation in business, while continuing their education they are well acquainted with business life.

Accountancy scholarship and accountancy profession are going on preserving their importance and their value in present day as in long years. Undoubtedly, accountant (expert) has an important role in preserving that value. The group called "transition staff" supporting it with its knowledge and talent has a good proportion in carrying out the role of accountancy profession members. And educating that transition staff is one of the missions of Trade and Profession High Schools. The students educated in those high schools can serve not only as transition staff but also as accountant in person in case they have the conditions given in law.

In this paper, job finding opportunities of vocational school students will be studied by training in business skills and there is general information about vocational schools. Stages of accounting lectures and other lessons were analysed in these schools. A survey study was conducted on students of general accounting and those who trained in business skills in province of Erzurum. The study was conducted face to face with 235 students in fall semester of 2010-2011. The data gained from survey were analysed by frequency analysis and evaluated percentage method. At the end, there is a comment about data.